

Jan Říha ČESKÉ OVOCE

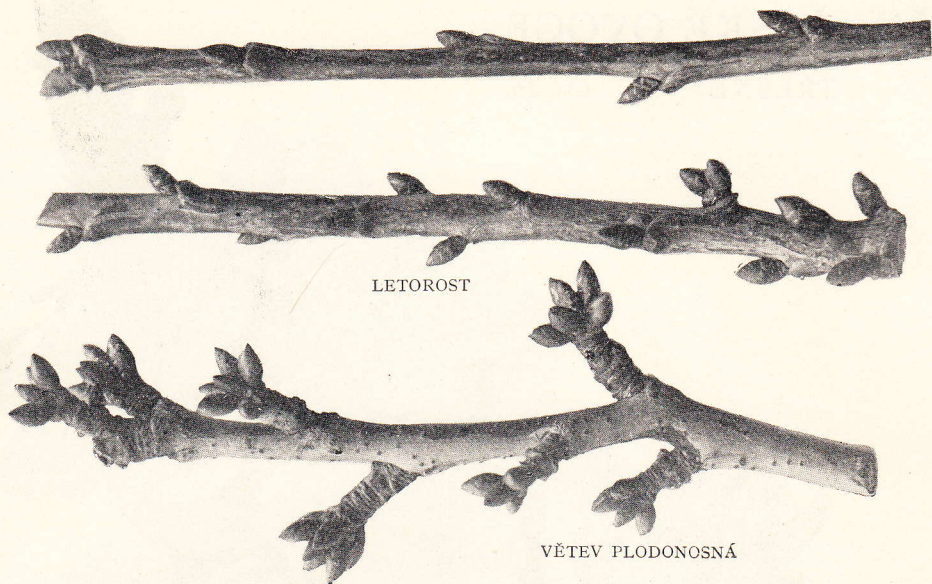
TŘEŠNĚ

Čís. 16.

GROLLOVA CHRUPKA

Groll's bunte Knorpelkirsche – Bigarreau Groll

GROLLOVA CHRUPKA

PESTRÁ POLOCHRUPKA

Tuto krásnou a velikou polochrupku vypěstoval ze semene jistý Groll v Gubíně, v městě dolnolužickém (německy „Guben“), před více než sto lety a ovocnická společnost tamější ji uvedla v širší známost.

Jest divno, že se dosud více nerozšířila, má přece tolik dobrých vlastností, jako málokterá jiná. Stromy zůstávají až do stáří zdravé, statné a neklovatí, plodí brzo a že v květu příliš nezmrzají, jest plodnost velice hojná a velmi častá, málokterý rok nadobro vynechávají; plody jsou krásné, veliké a velmi chutné, takže jsou nejen zahradě, nýbrž i stolu okrasou, na trhu jest velmi vábivá a nalézá odbyt. Velkou vadou jest, že není tvrdší. Tato špatná vlastnost snižuje její obchodní cenu, jest mimoto bledá, trpí při dopravě tlakem a jest pak neúhledná a neprodejná.

Z toho důvodu se asi málo rozšířila a nelze jí doporučiti pro pěstování ve velkém, zato tím více pro potřebu místní a blízkého okolí, do zahrad domácích a každému, kdo ve své zahradě rád pěstuje něco pěkného a dobrého. Sázeti se může bez obavy všude, kde jiné třešně rostou, arcit' čím lepší půda, tím větší a chutnější plody, i v půdě štěrkovité daří se jí dosti dobře.

Šlechtí se buď na planou třešni, neb na mahalebku, na obou roste bujně a zdravě, pěkně do výše a rozvětňuje se v polovelikou a spíše vysokou korunu.

Letorosty narůstají zprvu dlouhé a silné, později kratší, slabší a mírně zakřivené, jsou pěkně hnědé, ve stínu žlutavé, tenká, stříbřitá, odlupující se blána je pokrývá místem více, jinde méně souvisle, spíše jako roztrhaně. Rzivé, vyvstalé, kulaté i čárkovité tečky nejsou příliš nápadné, jsou dosti hojně roztroušeny a obroubeny místem široce, žlutavě neb bělavě.

Dlouze vejčitá, ostře zakončená oka mají hnědé šupiny, hodně odstávají a jsou na patkách zcela krátkých, mírně vysokých, s krátkými postranními žebérky.

Květní poupata jsou větší, stejného tvaru i barvy a jsou řídké u spodu letorostu a shluklá v pěkné růžice. (Viz obraz.)

Na jaře rašící lístky jsou více zelené a zcela málo přihnědlé a nabývají po ukončeném vývoji různé velikosti i tvaru. Některé jsou až 150 mm dlouhé, 65 mm široké, eliptické, na obě strany stejně zakončené, jiné jsou menší, k řapíku více zaokrouhlené, čímž se přibližují dlouze vejčitému tvaru; kraj mají dosti hrubě pilovitě dvojmo zubatý a zoubky zakončeny jsou maličkými, černými hroty; řapíky mají 25—40 mm dlouhé, dovnitř rudé, s menšími, červenavými žlázami, buď přímo, také až i 10 mm od čepele vzdálené, často i chybějí aneb jsou zcela zakrnělé.

Příplodní bývají o něco menší než jak uvedeno, měkčí, opak vejčité s kratší špičkou, kraj mají ostřeji zoubkovaný, hroty na zoubcích zcela malinké neb chybějí vůbec, řapíky mají delší, zelenější, žlázy zakrnělé neb jich vůbec není.

Kvete vždy velice bohatě, hustě a ve velkých chomáčích; jednotlivé květy mají kalíšky zelené a přičervenalé, jsou velké, krásné a sestaveny z okrouhlých plátků tak, že se dotýká plátek plátku. (Viz obraz.)

Příložený barevný obraz, zhotovený podle větvíček z Chlumce n. Cidl., znázorňuje dostatečně velikost, tvar i barvu v nejkrásnějším vývoji.

Plody jsou velké, deset kusů váží 70 g, jsou 22—23 mm vysoké, 24—26 × 22—24 mm široké, u stopky široké, po jedné straně mírně proláklé, druhá bývá jen stlačena a táhne se přes ni od stopky čára, která se končí rzivou, vyvstalou jízvou v maličké, ze středu temene směrem k čáře posunuté jamce; téměř bývá buď zaokrouhleno pěkně do špičky, takže plod nabývá tvaru srdčitého, aneb tak ploše zkulacené, že plod lze na ně postavit; příčný průřez plodu se jeví mírně zhrnatějším kruhem.

Silné, zelené, lehce zakřivené, 30—50 mm dlouhé stopky vězí v širokých, hlubokých jamkách a připojují se v nestejném počtu na kratičkou, kostrbatou pastopku.

Jako sklo lesklá slupka jest voskově žlutá, větším dílem však krásně jasně červená, takže žlutá barva proniká jen na zastíněných místech; množství žlutavých, i temněji červených, jemných i hrubších pih prosvítá jako sklem.

Dosti tuhá, přece však jen měkká dužnina jest bělavě žlutavá, plna nebarvivé šťávy, chuť její sladká, libě jemně navinulá a velmi dobrá.

Poměrně velké pecky znázorňuje černý obraz.

Uzrává 4.—12. července a drží se za příznivého počasí velmi dlouho na stromech. Přijdou-li však déle trvající deště, puká jako jiná.

Bláha o ní napsal: Jest z nejlepších. Stromy jsou vždy zdravé a přinášejí každý rok hojně krásného ovoce. Uzrává v první polovici července.

V zahradách Zemského pomologického ústavu v Troji chovají ji pod jménem „Chrupavka Grollova“ čís. 89.

Popisy lze nalézt: „Handbuch der Obstkunde“ čís. 42, Grolls Knorpelkirsche, Leroy „Dictionnaire de Pomologie“ čís. 26, Cerise Bigarreau Groll, také se jí dávají vedlejší jména: Velká plavka, Měkká princeska, Groll's Bunte Knorpelkirsche, Groll's Grosse Knorpelkirsche, Groll's Grosse Bunte Knorpelkirsche, Lauermann's Kirsche aus Samen mit Weissem Fleische, Bigarella Grolliana.

GROLLOVA CHRUPKA – *Groll's bunte Knorpelkirsche.* – *Bigarreau Groll.*